63ste Jaargang No. 5089

DAGBLAD

Vrijdag 18 April 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8, Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80 Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes Postbus 14 Oranjestad: tel. 38.

Ramp van Texas

President Truman riep de verschillende staten op om hulp te bieden in Texas, hij telegrapheerde naar de burgemeester dat hij wist dat het Rode Kruis de getroffen stad zal helpen en verklaarde dat zijn hart en het hart van de natie ontroerd is door deze slag en hij vraagt dat God het hun licht moge maken deze last van het lijden te kunnen dragen.

De Franse ambassade van Washington heeft vertegenwoordigers naar Texas gestuurd voor verdere inlichtingen aangaande bemanning van het schip „Grand Camp".

In Parijs meldde men, dat er nog geen lijst van slachtoffers van de bemanning bekend is om de familieleden in te lichten.

Er komen van alle kanten berichten van condolance binnen in de stad Texas o.a. kwam er bericht van generaal Eisenhower en van de gezant te Washington Bon net namens de Franse regering.

Er zijn nog grote muren wolken van zwarte rook die de lucht instijgen na de brand van de octaan olie, er waren nog vijf grote explosies.

Het aantal doden is nu gestegen tot 650, terwijl er nog een drie duizend gewonden zijn aldus volgens de rapporten van een Dr. Clarence, die door de burgemeester is belast met de medische hulp.

De stad loopt nog gevaar als de wind zoo blijft waaien uit het Zuiden. Vele mensen zij de stad uit gevlucht ze vinden nu onderdak in het nabijgelegen militaire kamp ook gaat men naar de stad Calveston Houston en andere steden. Er is geen algehele evacuatie bevolen zooals foutief gemeld werd, doch het gas is nog gevaarlijk en vormt nog een bedreiging voor de bevolking.

Latere getallen zeggen dat er 714 doden zijn in Texas, er zijn ongeveer een tweehonderd personen levend verbrand nabij de haven. De superintendent van de olie maatschappij de Republic Oil Company William Boyles de vice president W.R. Homston en de industrie manager B.M. Stewart worden vermist.

Men nam een persoon gevangen die zes duizend dollar bij zich had en stelde hem in verzekende bewaring. Men trachtte nog met fomiet te blussen, men kreeg een tachtig duizend pond geleverd door de Sumble Oil Company.

Er zijn grote moeilijkheden om de daklozen te verzorgen in de hospitalen tracht het Rode Kruis te helpen. De explosie van de vrachtboot de „High Flyer" zou nog groter geweest zijn als de explosie van gisteren.

Een buschauffeur die juist enkele minuten van te voren passagiers had opgenomen was zo onder de indruk dat hij meent dat niemand daar in de buurt er nog levend is uitgekomen. De gouveneur Beauford Jester heeft de staat van beleg uitgeroepen, om de stad onder controle te krijgen. (Texas, (AP) 17.4).

VLIEGTUIGEN NAAR TEXAS

Er is een speciale permissie gegeven om van de vaste routes af te wijken zo men per vliegtuig hulp wil gaan bieden in Texas. (Washington (AP) 17.4)

BOUDEWIJN

Geruchten willen, dat hij Koning van België wordt.

TEXAS.

Het aantal doden zou gestegen zijn tot zeven à acht honderd, volgens de gegevens van het Rode Kruis er werden vier honderd doden geborgen. Het aantal gewonden is tegen de drie duizen (Texas (AP) 17.4)

UIT TEXAS NOGMAALS.

De stad Texas waar 650 omkwamen op een bevolking van 15.000 inwoners en 3000 inwoners gewond werden, kreeg een toegevoegde burgemeester in den heer J. H. Hill. Vandaag zal men met foamiet de branden trachten te blussen.

Zestigduizend inwoners keerden naar de stad terug. Men heeft de situatie nu in handen. Vliegtuigen zouden DDT gaan verspreiden, water- en stroomvoorzieningen moeten geregeld worden. Het leven keert in de stad terug. Vier en twintig uur lang was de stad zonder teken van leven. Er wordt ontkend, dat veel schoolkinderen zouden zijn omgekomen: de meeste slachtoffers zijn industrie-arbeiders. Men vroeg den burgemeester, om toch de geruchten tegen te gaan, die overal verspreid worden.

De berichten van hedenmorgen melden, dat nu op de derde dag de crisis voorbij is. In het tankpark gingen vijf of zes tanks de lucht in.

Morgen zal er op het voetbalveld een dodenherdenking plaats hebben, waarbij het bestuur van de stad aanwezig zal zijn. Een kustwachter zal een onderzoek gaan instellen naar de oorzaken van de explosie op de Grand Camp.

De bemanning van het schip, voor zover nog in leven, denkt, dat het komt van de ammonium en de nitraat en niet van een zwart poeier, waarover er gesproken is (Texas, (AP) 18.4).

NITRAAT.

Nitraten vormen een groep van chemische verbindingen, zouten of esters van salpeterzuur, HNO3 acidum nitricum.

De zouten zijn echter met uitzondering van Nitron, alle goed in water oplosbaar en cristalliseren goed. De in de techniek gebruikte worden ook salpeters genoemd.

Dubbelzouten van nitraten kent men slechts van de zouten van de zeldzame aarden en bismuth met die van vrijwel alle eenwaardige en tweewaardige kationen.

De esters zijn steeds zeer onbestendige explosieve lichamen, die grotendeels, overigens foutievelijk nitro-verbindingen worden genoemd.

Nitreuze dampen, technische benaming van het bruine gasmengsel, dat optreedt bij vele reacties met salpeterzuur, bij de luchtverbranding, bij de verbranding van ammoniak en van nitrolichamen.

Het bestaat uit een mengsel van stikstofoxyden NO, N2O3, NO2, N2O4, waarvan alleen het laatste bruin gekleurd is.

Nitreuze dampen zijn zeer schadelijk voor de gezondheid. Het gevaar is het grootste wanneer de lucht er maar weinig van bevat, omdat hun aanwezigheid dan niet gauw genoeg bemerkt wordt.

Conferentie Moskou

De trein voor Bevin staat Dinsdag op het station van Moskou

Over Oostenrijk is men het vrijwel op alle punten oneens

Uit Londen wordt bericht dat een speciale trein Dinsdag zal klaar staan om Bevin en zijn staf uit Moskou te ha'en. Het is nog niet zeker doch de mogelijkheid bestaat dat op het eind van de conferentie er nog gewichtige zaken naar voren komen en het is de bedoeling van de Britten om tot het einde te blijven.

De grote vier kwamen met hun conferentie niet veel verder, de kwestie liep over de personen in Oostenrijk, die er niet thuis horen, men kon niet in stemmen met de Russen, die willen vaststellen dat dat soort mensen binnen de zes maanden nadat de vredesovereenkomst tot stand komt het land moeten hebben verlaten. Het gaat om een half millioen mensen. Marshall kwam er tegen op zich beroepend op grond van een overeenkomst van de verenigde landen gedurende de afgelopen herfst aangenomen hadden. Visjinsky viel Mo'otov bij en zeide dat de Russen niet met die beslissing hadden ingestemd. De beslissing sloeg op Duitsland en niet op Oostenrijk.

Marshall noemde het een gebruik maken van het vetorecht tegen een beslissing, van de verenigde landen, doch Vihinsky wilde het zo niet inzien.

Wel bereikten de grote vier zoals de A.P. correspondent, nog nader meldt uit Moskou een overeenkomst over de punten waarover men het feitelijk in Londen ook reeds eens was nl. over de kwestie om Oostenrijk een legertje toe te staan. Het leger za. 35.000 man tellen. Punten van dispuut waren het treffen van maatregelen voor hen die van elders naar Oostenrijk zijn gekomen, en de restricties die Frankrijk nog zou willen stellen aan de opbouw van fabrieken Men werd het er niet over eens en het schijnt ook niet dat er nog een overeenkomst op die punten bereikt zal worden.

De heren komen morgen weer bijeen om 11 uur, dan zal Karl Gruber gehoord worden, de minister van buitenlandse zaken van Oostenrijk, die de zienswijze van zijn regering mag uiteenzetten.

Om vier uur zal men dan de Joegoslaven horen en weer beginnen met de hoofdmoeilijkheid wat te doen met de Duitse activa in Oostenrijk en wat moet als zodanig verstaan worden.

Reeds eerder vernam men van de Joegoslaaf Kardejl dat Joegoslavië een acht punten op het programma heeft staan, o.a. het nemen van een stuk van Karinthië, hij legde lijsten over om te bewijzen dat er reeds honderd jaar in dat gebied Slaven woonden.

Hij sprak over de oorlogsmisdadigers, de pan Germaanse gedachte, de fascisten organisaties enz. Hij wees er op dat Cinjeland deze quaestie van de grens nog als een open kwestie beshouwde.

Hij wil bovendien aboso'ute demilitairisering over een gegebied van 20 KM langs de grens en vroeg nog een 50 millioen dollar schadevergoeding van Oostenrijk. (Moskou, (AP) 17.4).

GRUBER IN MOSKOU.

Gruber vroeg aan de Grote Vier, om de vrede met Oostenrijk te bespoedigen. Hij hield een van te voren klaar gemaakte rede en verklaarde, dat Oostenrijk niet genegen is een vrede te tekenen, waarbij men grond zou moeten afstaan, die men als werkelijk bij Oostenrijk behorend beschouwt.

De meeste tijd verliep in het beantwoorden van de eisen van de Joegoslaven. Hij kwam op tegen de ethnologische bewijzen van Kardelj (Moskou, (AP) 18.4).

Curacao in Den Haag

COMMISSIE PLANTZ.

De Minister-President Beel ontving Woensdag jl. de commissie uit Curaçao in audiëntie. Aan het hoofd van deze commissie staat de heer Plantz (Aneta, 17.4).

PARLEMENTAIRE COMMISSIE.

Aneta, New York, seint nog enkele aanvullingen op het overzicht van de inhoud van het rapport, uitgebracht door de parlementaire commissie:

De commissie beklemtoont de noodzaak om het culturele en sociale peil op te voeren. Suriname en de Nederlandse Antillen worden, voor wat de cultuur betreft., zeer slecht voorzien. Nederland kan helpen door het verstrekken van cultureel materiaal.

Het onderwijs moet volledig geïnspecteerd worden. De opleiding van de onderwijzers dient verbeterd te worden.

Voor de Bovenwindse Eilanden moeten nieuwe industrieën gezocht worden, ook olie-industrie.

De landbouw moet bevorderd worden.

De visserij dient uitgebreid te worden.

De haven-installaties moeten vernieuwd en uitgebreid worden daar op Curaçao.

Op drastische wijze moet in Suriname langs wettelijke weg het huizenprobleem en volksgezondheid verbeterd worden.

Het licht, het water moeten er goedkoper worden.

De medische voorziening moet er verbeterd worden.

In Paramaribo moet een nieuw hospitaal komen.

Riolering moet er komen.

Er worde een arbeidsinspectie ingesteld.

Aanwas van de bevolking van Suriname is eerste vereiste.

Dit kan bevorderd worden door zorg voor de gezondheid van het kind en door immigratie. Een geologisch onderzoek is noodzakelijk.

Deze aanvullende détails werden Donderdag bekend gemaakt (Den Haag, Aneta, 17.4).

ONGEDULDIG.

Het volk van Curaçao is ten hoogste ongeduldig, verklaarde de heer Da Costa Gomez aan boord van een schip van de Holland Amerika lijn te Rotterdam aangekomen.

„De staatreconstructie moet zo spoedig mogelijk plaats hebben", verklaarde de heer Da Costa Gomez, die de reis volbracht per „Noorddam". Hij zal een „decentralisatie-conferentie" mede komen maken (Rotterdam, Aneta, 18.4).

Attlee verandert zijn Ministerie

Het lang verwachte is geschied. Attlee heeft zijn ministerie veranderd. Bevin bleef. Morrison kreeg nationale reconstructie. Alle beschouwingen over een afzetten van Bevin zijn hiermede de kop ingedrukt. De Minister voor Indië is afgezet en vervangen door den graaf van Listowel. Minister Hind die verantwoordelijk wordt gesteld voor de moeilijkheden in de Britse bezettingszone is vervangen door den ondersecretaris van Oorlog Lord Pakenham.

Er zijn nu negentien ministers; er is een bijgekomen, Lord Inman voorzitter BBC trad af, doch kreeg nog geen plaatsvervanger (Londen, (AP) 17.4).

het nieuws van vandaag

De journalisten hebben een reuzen ontdekking gedaan: de trein van Bevin zal Dinsdag onder stoom klaar staan op het station van Moskou. Dus Dinsdag is de conferentie van Moskou afgelopen? Ze houden een slag om de arm en zeggen dat het natuurlijk mogelijk is, dat op het eind van de conferentie nog heel belangrijke dingen kunnen gebeuren, maar dat de Britten trouwens ook niet weg zullen gaan voor de conferentie is afgelopen. Ze zullen hun taak voltooien tot het einde. De stemming gisteren was weer helemaal mis, en dat terwijl er vandaag (de heren vergaderen nu en 's morgens om 11 uur en 's middags om 16 uur) nog de eigenlijke ruziepunten moeten komen als de quaestie van: „Wat zijn nu eigenlijk Duitse activa?" Frankrijk was ook even een struikelblok, daar Bidault voor de dag kwam met bepalingen tegen het opzetten van fabrieken.

De ramp in Texas heeft 650 doden gekost. Er wordt natuurlijk een onderzoek ingesteld. Uit de telegrammen krijgen we wel de indruk, dat de paniek het veel erger heeft gemaakt. Een commissie kwam naar den toegevoegden burgemeester om toch de geruchten te bestrijden. Morgen zal Texas zijn doden begraven; er kwamen condoléancetelegrammen van alle kanten van de wereld.

Het zij een voorbeeld voor ons volk om rustig te zijn bij ongelukken. De Veiligheidsdiensten op onze maatschappijen als Lago en Isla werken perfect, doch hoe zou het volk hier reageren bij een ongeluk, dat ook bebouwde kommen in gevaar zou kunnen brengen?

De getallen spreken van zeer veel schade. Dit zal natuurlijk zo maar niet de eerste de beste dag te begroten zijn.

Helgoland is de lucht ingegaan. Er kwam zo'n wolkje boven net als boven Bikini. Hoe heeft men toch zo dom kunnen zijn het aan de Duitsers te geven in ruil voor Zanzibar. Het zal wel niet van de aarde verdwijnen, en kan nog dienen als badplaats.

De parlementaire commissie maakte zich nog al erg druk over het peil van onze cultuur, zoals blijkt uit de aanvullende mededelingen via Aneta tot ons doorgezonden (ook nu weer niets over staatsreconstructie). De heren zouden olie willen op de Bovenwinden. Ze hebben het ook niet voor het zeggen.

Critiek zullen we bewaren als we de gehele text in handen hebben: we krijgen de indruk, dat men geen begrip heeft voor historische groei. **„Hoe mooi, het onderwijs in zulk een korte spanne tijds opgebouwd"**, zeggen wij. **„Wat verschilt het nog veel bij ons aan de Universiteit in Leiden"**, zeggen de heren.

Het is geen goed standpunt dit laatste. Doch nogmaals: basta, onze critiek komt later.

Gruber kwam vanmorgen voor de Grote Vier een speech houden. „Het was een klaar gemaakte speech" weten de journalisten te vertellen. Het ging vooral tegen de eisen van Joegoslavië. Hij vroeg om Oostenrijk toch zo gauw mogelijk vrede te geven. Wat een moeilijk werk had deze man. De indruk van zijn speech zal hij zeker niet op de gezichten hebben kunnen lezen.

Rapport Helsdingen

Het rapport Helsdingen is nog niet goed bekend in de West. We kennen hier het rapport de la Try Ellis, door de pers in Suriname kennen we het soortgelijk rapport de Niet in Suriname, terwijl reeds vroeger bekend was het rapport Visman over Indië.

Bij dit rapport ging men een onderzoek in stellen naar de opvattingen in Nederland omtrent de plaats van de overzeese gebiedsdelen in het Koninkrijk. De commissie werd ingesteld op 30 Augustus 1945 en bood het rapport aan in September 1946.

Het is een eigenaardig standpunt dat men heeft in gesteld in de reconstructie van ons koninkrijk, het lijkt een grote Gallup methode.

Het is natuurlijk mogelijk verschillende personen over zulk een moeilijk en teer punt opinie te vragen, doch het is voor velen niet doenlijk er een antwoord op te geven.

Een eerste fout is ook dat in de commissie van onderzoek geen West Indisch expert zat.

Bovendien was de beantwoording geen succes, van de honderd instanties antwoordden er slechts 29. Men verzond 675 vragenlijsten aan particulieren, waarop slechts 84 een antwoord instuurden.

Het schijnt wel duidelijk te zijn, dat dit toch de weg niet is. Inderdaad het is waar, zulk een rapport levert mooi studie materiaal doch de antwoorden kunnen gegeven worden door mensen die niet ter zake op de hoogte zijn, of die onmogelijk kunnen oordelen over de wijziging in een staatsregeling. Wie zal ons de waarde schetsen van die 84 antwoorden?

We geloven dat er van die 84 antwoorden verschillende bij zullen zijn, die de quaestie voor wat Curaçao en Suriname betreft het antwoord zijn schuldig gebleven. We geloven niet dat we het ver mis hebben, als we zeggen dat dat wel het grootste gedeelte zal zijn.

Het uit acht hoofdstukken bestaande rapport geeft in het zevende hoofdstuk de wensen betreffende Suriname en Curaçao.

De historie brengt nu eenmaal mee, dat we samen in een hoofdstuk terecht komen, ofschoon de situatie daar en hier geheel verschilt.

Na een weergave van het geldende recht (Mevr. Mr. H. A. Huart Engelsmas bewerkte dit hoofdstuk), geeft het rapport:

De wensen tot verandering in het geldend recht van Suriname en Curaçao. Vervolgens bespreekt het de plaats van Suriname en Curaçao in het verband van het Koninkrijk waaronder ook zijn opgenomen suggesties en wensen, terwijl een vierde paragraaf nog eens extra voor Curaçao de gewenste Curaçao wijzigingen naar voren haalt.

De laatste paragraaf is van een eenling, doch deze personen is ook niet precies op de hoogte, want heel voorzichtig blijft hij er maar buiten of men op Curaçao meer kiesrecht moet krijgen. Hij zegt „indien althans de bevolking daarvoor nu rijp is". Hij schijnt daar dus niet over te kunnen oordelen was dus waarschijnlijk lang geleden hier op Curaçao?

Het is eigenaardig wat voor stijl er gebruikt wordt in het officiële rapport „deze gebiedsdelen worden te veel geregeerd van de Haagse bureaux uit die naar West Indische opvatting veelal willkeurig te werk gaan, zonder genoegzame kennis van de werkelijke belangen dezer territoiren".

„Het is minder een quaestie van staatsinrichting dan wel van bestuursbeleid".

Er zijn warempel ook enige, die het nog eens willen doen met het oude idee van commissaris generaal van den Bosch. Hoe komen ze er bij, ook administratief zal niemand dat willen. Men wil het „ondanks de mislukking".

Men wil aan de kuststreek van Suriname wel autonomie geven niet aan het binnenland. Dat is begrijpelijk.

Men spreekt over provincies. Provincie Curaçao en provincie Suriname. Iemand wil ook de Statenleden die ambtenaar zijn de toegang weigeren tot dat college, gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Allen vragen, om verkiezing van de Statenleden. Het wordt betreurd, dat in 1922 geen mogelijkheid werd geschapen om bij landsverordening vrouwenkiesrecht te geven. (Willen de Staten dat nu toch niet proberen bij hun decentrolisatie ontwerp? En kan dat dan nu wel?)

De moeilijke economie van Suriname zit de autonomie voor dat gebiedsdeel erg dwars.

De Gouverneur wil men ambtshalve lid maken van een rijkscabinet. Anderen willen een adviesraad voor de Minister.

Hoe vreemd is het dat iemand geen plaatselijke vertegenwoordiging wil, terwijl anderen daarin juist een grond zien voor de autonomie gedachte.

Nogmaals antwoorden zijn er niet veel binnengekomen, daarbij wordt ieder antwoord naast het ander antwoord geplaatst doch het antwoord van de één is véél meer waard dan het antwoord van een ander.

Laten we openlijk een voorbeeld geven, het antwoord van een man als van Slobbe is voor ons van véél méér waarde als het antwoord van de dokter, die vroeger op Rustoord de leiding in handen had.

De waarheid wordt niet gevonden door een optelsom te maken van de opinies, doch het verstandelijk verantwoordde inzicht van de bekwame leider dat kan ons helpen de waarheid, die we nodig hebben te leren kennen.

Dit studie materiaal vinde verdere bestudering in ons gebiedsdeel. Laten we rustig puren naar het werkelijk goede in de oordelen, die men hier over onze staatsinrichtingen geeft.

De commissie geeft geen eigen voortstellen, doch wil slechts objectief weergeven wat men de commissie geschreven heeft, dus ook niet weegt de commissie de zwaarte, de waarde van het antwoord af naar de persoon en de mogelijkheden van zijn inzichten in de quaestie. Een oud gouverneur kan een antwoord sturen doch een jongen, die juist van de A.M.S. kwam, en op vacantie door Nederland zwierf ook.

De commissie heeft „geordend" niet meer, en ten overvloede meldt de commissie er nog bij dat „de schrijvers een grote mate van vrijheid bezaten en zij zijn dan ook voor hun opvattingen persoonlijk verantwoordelijk".

Doch wie kent die personen? Hoe kunnen we hen ter verantwoording roepen?

De commissie neemt de verantwoordelijkheid niet over, doch de verantwoordelijkheid valt op die 29 antwoorden van de 100 aanvragen en die 84 antwoorden van de 675 aanvragen, waarvan er nog veel antwoorden zullen zijn, die Curaçao niet in hun besprekingen hebben opgenomen.

Het lijkt ons toch niet de juiste methode!

Wereldnieuws

DUIZEND JODEN.

Een stoet van duizend Joden trok in Munchen langs het Britse Consulaat om te protesteren tegen de ophanging van Gruner, er werden banieren in de stoet meegedragen, waarop gedreigd werd met wraak maatregelen (Munchen, (AP) 17.4).

PALESTINA.

Engeland zou voorstellen dat in de onderzoekingscommissie die de Verenigde landen zal gaan instellen in zake Palestina geen een der Grote Vijf als lid te benoemen. De algemene vergadering is vastgesteld op 28 April. (Lake Success (AP) 17.4).

ALBANIE PROTESTEERT.

Albanië zond protesten naar de secretaris van de Vereenigde landen daar Griekse schepen proveerdend zouden zijn opgetreden in de Albaanse wateren (Lake Succes, (AP) 17.4).

UNESCO.

De organisatie van de verenigde landen zal een strijd aanbinden tegen het analphabetisme. Er zullen verschillende centra gevestigd worden o.a. in Haiti. In de herfst zal er een nieuwe conferentie gehouden worden. (Parijs, (AP) 17.4).

UITGESTELDE OLIECONFERENTIE.

De panamericaanse olieconferentie zal tot Mei '48 worden uitgesteld.

CARLISTEN.

Uit Madrid wordt gemeld dat Carlisten in contact traden met Franco in verband met de kwestie van het herstel van de monarchie (Madrid 17.4 (AP))

CHURCHILL

Er gaan geruchten als zou Churchill zijn oorlogsmemoires verkocht hebben voor bijna een millioen dollar (Londen 17.4 (AP))

RAMADIER CONTRA DE GAULE.

Ramadier had critiek op het optreden van de Gaulle, dat buitenlandse mogenheden zou aanzetten om zich met de inwendige politiek van Frankrijk in te laten en dat zoodoende de onafhankelijkheid van Frankrijk in gevaar zou kunnen brengen (Parijs (AP) 17.4)

PUERTO RICO.

Richard Welch van Californië kwam op tegen de plannen om Puerto Rico een status van staat te geven. Puerto Rico met zijn twee millioen inwoners is economisch niet onafhankelijk en het is voor Amerika de poort naar Panama Kanaal en naar Zuid Amerika (Washington, (AP) 17.4).

Vervolg Rapport Heldingen.

De huiver was er reeds bij de commissie Ellis, doch de commissie ging zelfstandig toch een critiek leveren op de antwoorden. hier is dat niet het geval de commissie zou het misschien ook moeilijk kunnen, doch het verhoogt het rapport niet in waarde. Het geeft ons opinies van we weten niet wie, van mensen, die misschien zeer bekwaam zijn, naast anderen die beter hadden gezwegen.

UITSLAG.

De definitieve uitslag van de verkiezingen werd heden bekend gemaakt, de liberalen haalden 35 zetels, de conservatieven 28 in de senaat, 73 leden van de Liberale partij komen in de kamer tegen 58 conservatieven (Bogota (AP) 17.4.)

Eerste postzegels die 100 jaar geleden gedrukt werden.

LISSABON

Een havenstaking wordt er ons bericht in de haven van Lissabon. De politie trof maatregelen. Onder de boten, die nu in de haven liggen is ook een schip uit de Portugeese kolonie (Lissabon 17 4 (AP).)

BURGEROORLOG.

In verband met de burgeroorlog in Paraguay trof de regering van Argentinië enkele veiligheidsmaatregelen in het grensgebied. (Buenos Aires, (AP) 17.4).

TRINIDAD.

De secretaris van de Dominion Addison verklaarde, dat een commissie Trinidad, Brits Guyana en Brits Honduras zal gaan bezoeken (Londen, (AP) 18.4).

NEDERLANDS FRANCISCAAN IN CHILI GESTORVEN.

Van bevriende zijde ontvingen wij het bericht, dat de in Nederland geboren pater Franciscaan Harbach in de maand Maart in Chili is overleden. Pater Harbach was reeds meer als dertig jaar in Chili werkzaam, hij werkte hoofdzakelijk in de verschillende dorpen in het Noordelijkste gebied van Chili.

Hij schreef verschillende werken over de gewoonte en zeden van het volk, waaronder hij werkzaam was. Hij beschreef hun folklore en was bovendien zelf als schilder werkzaam.

OOK WAT VAN DE BUIT!

China is klaar gekomen met het opstellen van de schadevergoedingen, die men Japan zal opleggen (Nanking, (AP) 18.4).

HELGOLAND.

De BBC meldde het opblazen van het eiland Helgoland. „Het was een volledig succes", verklaarde de commandant. Er ontstond een wolk net als bij de bom van Bikini (Londen, (AP) 18.4).

WERELDNIEUWS.

Churchill hield een rede voor zijn partij, hij wees er op dat de politiek tegen Rusland een flinke politiek moet zijn. Er mag geen wig gedreven worden tussen Amerika en Engeland. Hij wilde toch dat de politiek tegenover Rusland vriendelijk zou zijn. Er was veel critiek op de Labour Party. Wallace noemde hij een „crypto-communist".

De mensen in Cuxhaven stonden de ontp'offing af te wachten van Helgoland, ze hadden de ramen van hun huizen opengelaten het viel tegen, „we hadden meer verwacht" was hun opmerking.

Joseph Tiso de priester leider van de staat Slowakije is opgehangen.

Bij een aanval op Britse soldaten verloor een Brits soldaat het leven. De uitnodigingen voor de Olympische Spelen gingen in zee. Japan, Duitsland en Rusland doen niet mede ((AP), 18.4).

Debuut Margaret Truman.

CURAÇAO

SOCIETEIT ASIENTO.

Op Maandag, 21 April as., zal in het Theater Asiento vertoond worden de sublieme film „Kleur en pracht van Java", geheel in natuurlijke kleuren, begeleid met passende en Indonesische muziek en toegelicht door Mr. A. Hustinx uit Roermond.

GOEDE REIS.

Met het K.L.M.-vliegtuig vertrekt morgenavond om 23 uur via New York naar Europa de heer Benigno („Bennie") J. Chatlein, employee van de firma Curaçao Trading Company, die van een welverdiend verlof in Nederland België, Frankrijk en Zwitserland gaat genieten. In aansluiting hierop zal de heer Chatlein ongeveer een maand op het kantoor van de Curaçao Trading in Amsterdam te werk worden gesteld.

Onzen jeugdigen vriend wensen wij hierbij goede reis en een aangename werkkring in het moederland toe.

OVER CULTUURCENTRUM GESPROKEN.

Een hoogstaand en zeer ontwikkeld Nederlander, die op Curaçao geweest is, schreef onlangs over het Curaçaos Museum in een particuliere brief: „Ik blijf uw Museumorganisatie als hét belangrijke cultuurcentrum van Curaçao beschouwen, al wordt die naam dan ook door een andere instelling gedragen."

Oppervlakkig klinkt deze uitlating enigszins hatelijk tegenover het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling, dat hier algemeen genoemd wordt met de naam van Cultuurcentrum. Toch ligt in deze geestdriftige waardering voor ons Curaçaos Museum geen zweem van minachting opgesloten voor genoemd Departement, waarvan niemand de hoge verdienste zal geringschatten. Er blijkt slechts uit, hoezeer een intelligent mens de enorme culturele waarde van een goed verzorgd en vakkundig ingericht museum weet aan te voelen.

Er zijn mensen, die daar niets van begrijpen en menen, dat elk stuk ouwe rommel, waar ze thuis geen raad mee weten, wel goed is voor een museum. Die mensen vergissen zich totaal. Ze zijn in de war met een uitdragerswinkel. Wanneer bv. het museum een Curaçaose slaapkamer wil inrichten, zoals die er uitgezien moet hebben tussen 1770 en 1830 (royaal gerekend), dan kan men daarin geen bed plaatsen van 1860, want dat valt uit de stijl. Men kan er evenmin zes bedden van omstreeks 1800 in plaatsen, anders krijgt men niet meer de indruk van een slaapkamer maar van een meubelzaak. Men kan er ook geen piano in plaatsen, zelfs niet uit 1800, want piano's plegen nu eenmaal in de salon te staan en niet in de slaapkamer.

Er is heus inzicht en kennis voor nodig. Het op- en inrichten van een museum is een moeilijke en ingewikkelde taak en bovendien nog een verschrikkelijk kostbare geschiedenis. Alleen met behulp van alle Curaçaoënaars, die een werkelijke nationale trots hebben en prijs stellen op het conserveren van de historische cultuurwaarden van hun eiland, kan men iets goeds bereiken.

Niemand van de heren regenten twijfelt trouwens aan de goede wil van de Curaçaoënaars om aan deze, hun nationale zaak mede te werken.

MARINE-NIEUWS.

De „Johan Maurits" is, zoals we gisteren meldden, te Paramaribo aangekomen. De reis werd gemaakt via Santo Domingo, waar men een krans legde bij het graf van de onafhankelijkheidshelden. Er was een ontvangst gearrangeerd door den Nederlandsen consul, den heer Faber.

Vervolgens trok men verder naar Trinidad.

Uit Nederland vernemen we, dat de nieuwe O.A.Z. voor Curaçao, de hier reeds bekende Overste Verstralen in de maand Juni naar Curaçao zal komen.

Voor den état major van de „Van Speyck" is er een feest gearrangeerd op Zaterdagavond in de club „Curaçao".

RODE KRUIS.

De republiek van Santo Domingo gaf een postzegel uit voor het Rode Kruis. Het is een zegel met de waarde van 1 ct.

COLA DEBROT

In een b'oemlezing van de tien beste Nederlandse prozaschrijver van het ogenblik getiteld „De Tien" heeft men ook werk van Cola Debrot opgenomen.

BOEK OVER WEST INDIE.

De cataloog van nieuwe boeken van de firma Nijhoff meldt een boek over West Indië. De schrijver RIW. Thomson schreef een boek getiteld: „Black Caribbean"

DE STOEP

De redactie van dit letterkundig tijdschrift stuurt verschillende exemplaren naar de bibliotheken in Holland. Er ontbreekt echter een nummer twee uit de eerste serie.

Wie zou van dit nummer afstand willen doen en het bij de redactie willen bezorgen?

BANANEN.

De economische stichting West Indië Nederland zond ons een rapport over de wereld handel in bananen, Curaçao vindt er natuurlijk geen bespreking.

NAAR CURAÇAO.

In het jaar 1945 verscheen er aan de universiteit van Nijmegen een boek over „De Missie-actie in Nederland". Dit boek heeft verschillende interessante statistische gegevens over meer dan 3500 missionarissen, die in de loop der tijden uit Nederland vertrokken.

Van de Pater Dominicanen der Nederlandse provincie gingen er voor het jaar 1900 een 51 Paters naar de missie, na 1900 tot nu een 131 Paters. Voor het jaar 1900 vertrokken er naar Curaçao 107 missionarissen naar Curaçao, na het jaar 1900 vertrokken er 81 naar Curaçao. (er gingen in totaal uit Nederland een 800 missionarissen naar Nederlands Indië en 127 naar Suriname).

SYNAGOGEDIENSTEN.

Synagoge „Mikvé Israel", Columbusstraat. Vrijdag 18 April, te 18 uur avondgebed en Sabbatwijding; Zaterdag 19 April te 8.30 uur ochtenddienst Schriftlezing Leviticus: 9 t/m 11 te 18.30 avondgebed (geen middagbijeenkomsten).

WESTINDISCHE SCHAAKBOND.

De wedstrijden om het persoonlijk schaakkampioenschap 1947 van het eiland Curaçao, zullen op 24 April as. beginnen. Voor deze wedstrijden hebben de volgende deelnemers zich opgegeven:

Van de S.V. „Curaçao" de heren: E. Hudson, H. Kleyngeld, M. A. Martinez, S. Zonenschain.

Van de S.V. „Dr. Max Euwe", de heren: P. Avis, J. P. de Groot, L. A. Lemmens, A. Voordenhout.

Van de S.V. „Capablanca", de heren: F. Araujo, J. Lopes, I. Moron, C. Th. Pang Atjok.

Het programma voor de eerstvolgende vijf avonden ziet er dus als volgt uit:

Donderdag, 24 April in het Repetitielocaal Asiento: De Groot — Pang Atjok; Voordenhout — Lopes; Martinez — Kleyngeld; Moron — Hudson; Zonenschain — Araujo; Lemmens — Avis.

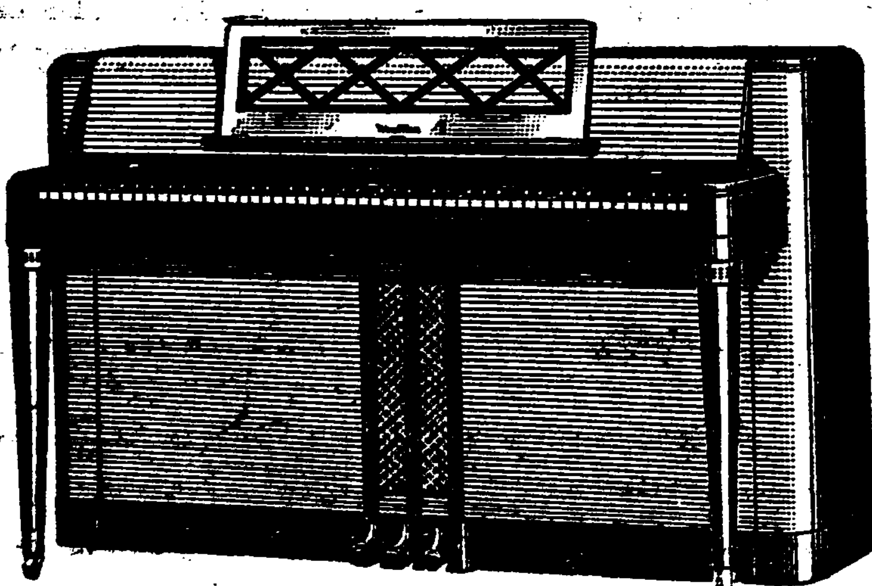
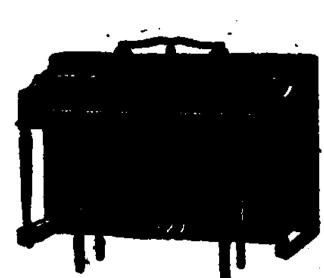
Maandag, 28 April in het R.K. Zeemanshuis, Klipstraat: Avis — Pang Atjok; Araujo — Voordenhout; Hudson — Lemmens; Kleyngeld — Zonenschain; Lopes — Moron; De Groot — Martinez.

Donderdag, 1 Mei in Hotel Washington: Pang Atjok — Martinez; Moron — Araujo; Zonenschain — De Groot; Lemmens — Lopes; Voordenhout — Kleyngeld; Avis — Hudson.

Maandag, 5 Mei in het Repetitielocaal Asiento: Afgebroken en uitgestelde partijen.

Donderdag, 8 Mei in het R.K. Zeemanshuis, Klipstraat: Pang Atjok — Hudson; Kleyngeld — Moron; Lopes — Avis; De Groot — Voordenhout; Araujo — Lemmens; Martinez — Zonenschain.

Maandag, 12 Mei in het Repetitielocaal Asiento: Zonenschain — Pang Atjok; Lemmens — Kleyngeld; Voordenhout — Martinez; Avis — Araujo; Moron — De Groot; Hudson — Lopes.

Stichting „Het Nederlands Studenten Sanatorium"

Het doel der Stichting is de zorg voor en de verpleging van zieke studenten en oud-studenten aan de Nederlandse inrichtingen van Hoger Onderwijs, in het biezonder de oprichting, de instandhouding en exploitatie van één of meer sanatoria ter verpleging van zieke, meer speciaal van aan tuberculose lijdende studenten en oud-studenten van de Nederlandse inrichtingen van Hoger Onderwijs.

De Stichting moge de herinnering levendig houden aan, en blijvende erkentelijkheid tonen voor de standvastige en moedige houding van den Nederlandsen Student gedurende de tijd der Duitse bezetting, waar het gold de verdediging van de geestelijke vrijheid van ons Hoger Onderwijs en daarmede die van het gehele Nederlandse volk.

Het Bestuur kan bij voldoende plaatsruimte aan leerlingen en oud-leerlingen van met het Hoger Onderwijs overeenkomstige inrichtingen van Onderwijs opname in een Sanatorium der Stichting toestaan.

Het begin.

Na een periode van illegale voorbereiding kwam op 8 Juni 1945, ten kantore van Notaris J. Zwart te Amsterdam, met H.K.H. Prinses Juliana als Beschermvrouwe, de Stichting „Het Nederlands Studenten Sanatorium" tot stand. Van die tijd begint haar beroep op de belangstelling en de hulp van het Nederlandse volk.

Het verontrustend groot aantal tuberculosepatiënten onder de studenten drong tot spoed.

Thans is het 1½ jaar later. Het is een aangename plicht van dankbaarheid aan allen, die hun medewerking hebben gegeven, verslag uit te brengen over wat gedaan is en daarbij tevens blijvende belangstelling te vragen voor de plannen, die klaar liggen. Tevens moge dit geschriftje dienen tot winnen van nieuwe medewerkers.

Reden is er voor grote dankbaarheid: het kostelijk landgoed te Laren (N.H.), waaraan van den beginne af onze illusies gebonden waren, is, als geschenk van **Curaçao's Nationaal Steuncomité**, ons eigendom geworden. De gemeente Laren, het aan natuurschoon zo rijke kunstcentrum van het Gooi, geeft haar gastvrijheid, de Regering in verschillend opzicht haar in deze tijd meer dan ooit noodzakelijke steun. Hierdoor en door de hulp, die ons van particuliere zijde toevloeide, is het mogelijk thans aan de plannen een begin van verwezelijking te geven. We staan aan de vooravond van de opening van ons Sanatorium. De opening had 6 Maart plaats. Evenwel nog met een bescheiden begin. De op het terrein staande villa, gerestaureerd en enigszins verbouwd, wordt in gebruik genomen als voorlopig hoofdgebouw van het komende sanatoriumcomplex. Hierin zal plaats zijn voor 15 patiënten.

Curaçao's schenking.

Het eerste gedeelte van het nieuw te bouwen Sanatorium zal zijn de schenking van het Comité S.A.N.O.C. („Steun aan Nederlandse Oorlogsslachtoffers Curaçao") van Curaçao en Bovenwindse eilanden. Groot is de dankbaarheid van het Bestuur, en naar we durven zeggen, van geheel universitair Nederland, dat onze West-Indische landgenoten, ten teken van hun medeleven met de moeite van het moederland en van hun waardering voor het aandeel der studenten in Nederlands geestelijk en werkelijk verzet tegen de Duitse overrompeling, het mogelijk gemaakt hebben reeds thans een belangrijk deel onzer plannen te verwezenlijken.

Als onderdeel van een groot geheel, dat in overleg met het Ministerie voor Wederopbouw door de architecten H. van Tijen en Ir. J. v.d. Linden wordt ontworpen, zal S.A.N.O.C.'s schenking verrijzen als een gebouw, waaraan de naam Curaçao voor immer verbonden zal blijven. Het ontwerp hiervan is zodanig, dat het in aansluiting bij het hoofdgebouw voorlopig zelfstandig zal kunnen functionneren, plaats biedend aan een 60-tal patiënten. De eerste steenlegging zal binnen korte tijd plaats hebben.

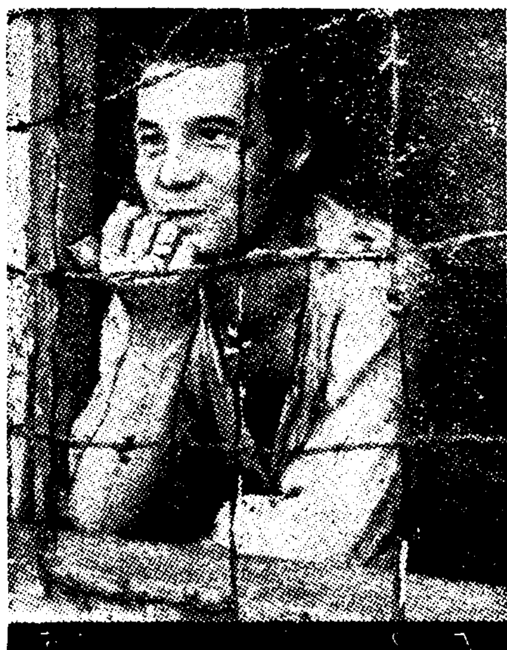
In dit gebouw zullen alle ziekenkamers worden ingericht voor één of twee bedden met de bedoeling voor de patiënten de gelegenheid te scheppen op hun kamer zoveel mogelijk een eigen stempel te drukken en hierdoor aan ieder van hen, voor zoverre bereikbaar, de illusie te geven van een eigen „home". De kamers met ruim terras georiënteerd op het Zuid-Zuid-Oosten zullen uitzicht hebben op het park met zijn fraaie bomen: „de rust van de ruimte".

Medisch en verplegingstechnisch zal het gebouw modern zijn ingericht. Den opkomenden (werk-) patiënten staan behalve een gemeenschappelijke zitkamer verscheidene eenpersoons studeerkamertjes ter beschikking. Zieken- en zitkamers worden aangesloten op het uitzendapparaat van de recreatiezaal van het hoofdgebouw.

Verwacht wordt, dat „Curaçao" uiterlijk in de loop van 1948 in gebruik kan worden genomen. Het is de bedoeling, dat de 15 bedden van het hoofdgebouw dan voor vrouwelijke patiënten zullen worden bestemd.

De financiële zijde.

Het strekt tot grote voldoening, dat de realisering van de plannen voor het Studenten Sanatorium, zij het ook nog slechts in kleinen, als het ware „symbolische" vorm, in deze tijd zo spoedig mogelijk zou blijken. In de eerste plaats moet daarvoor dank worden gebracht aan de Regering, die zowel met materiaaltoewijzing vanwege het Ministerie van Wederopbouw, als door subsidiëring vanwege het Ministerie van O.K.W. toont zich bereid van haar belangstelling te doen blijken. De zeer belangrijke bijdragen uit **West-Indië** (van S.A.N.O.C. ƒ 250.000,—, van C.N.S. ƒ 170.000,— en een aantal bijdragen uit Suriname en Aruba tezamen meer dan ƒ 30.000,—) legden een stevig financieel fundament. Maar ook de Nederlandse bevolking liet zich niet onbetuigd.

Krijgsgevangenen in Frankrijk.

VOOR EN ACHTER DE SCHERMEN.

Wat betreft de beursbedrijvigheid na het open stellen van de vrije handel met tijdvaknoteringen, die op 3 Maart aanving, zullen de komende jaarlijkse verslagen met hem moeten doen. We gaan nu ter beurze een tijd tegemoet, waarin de aandeelhouder, en hij, die het hoopt te worden, dubbel op zijn tellen moet passen. Tal van lieden met voorwetenschap aangaande jaarcijfers pogen in deze maanden iets extra's te verdienen, en tot nog toe is geen middel uitgevonden om dit euvel te ondervangen.

(In U.S.A. moeten alle „insiders" transacties in aandelen van hun eigen maatschappijen publiekelijk mededelen!)

Ik zie nu nog af van de vraag, of er niets te doen is tegen het veel te lang laten uitblijven van jaarcijfers. Daarbij denk ik op de eerste plaats aan de Curaçaose Handelmaatschappij en vele scheepvaartbedrijven. Wat de C.H.M. betreft, is het aannemelijk, dat deze na de geweldige winsten in de oorlogsjaren, en de extra-baten, veroorzaakt door de devaluatie van de gulden, met fiscale moeilijkheden te kampen heeft, maar men kan niet aannemen, dat deze veel geringer zullen worden door de aandeelhouders steeds maar op een houtje te laten bijten.

De laatst verantwoorde winst dateert van boekjaar 1939. (Wel zagen wij in de financiële pers al tussentijdse cijfers met grote reserveringen tegen niet-Curaçaose belangen, die allicht ten dele te groot zullen blijken.) Welgeteld moet dus thans over zeven boekjaren rekenschap aan de Nederlandse aandeelhouders worden afgelegd, of, als de gegevens over 1946 nog niet bij de hand zijn (de grootste Amerikaanse maatschappijen hebben die in een paar weken na de jaarwisseling), dan toch tenminste over zes jaren. In wat voor land leven wij, waarin directies aandeelhouders op die wijze als quantité négligeable kunnen behandelen? De C.H.M. kan zich niet beroepen op chaos of verbreking van verbindingen.

PLUTO.

(Groene Amsterdammer).

NIEUWS VAN OVERAL

DE HEER F. DE BOER TERUGGEKEERD.

Zijn aftreden als lid der Commissie-Generaal.

De heer F. de Boer, het aftredende lid van de Commissie-Generaal, arriveerde Vrijdagmiddag, om kwart voor vijf per skymaster op Schiphol; uiterlijk in uitstekende conditie en in een best humeur.

„Dat is ook allemaal onzin, die kletspraat over gedeprimeerd zijn en dergelijke", zeide hij. „De reden van mijn ontslag heb ik in Batavia aan Aneta medegedeeld: de oorspronkelijke eis van de regering en de overeenkomst, zoals deze is ondertekend, liggen m.i. te ver uit elkaar, om daarmede accoord te kunnen gaan. Ik heb de consequenties daaruit dan ook getrokken, hoewel ik onmiddellijk moet opmerken, dat het een heel moeilijke beslissing voor mij is geweest. Aan de andere kant geloof ik, dat u van mij niet anders hebt verwacht en ook voor Minister Jonkman kwam mijn ontslagaanvrage zeker niet als een verrassing."

De heer De Boer heeft wel ontslag gevraagd als lid van de Commissie-Generaal, „maar", zo zeide hij, „ik heb het nog niet gekregen. Herrie is er zeker niet geweest in de Commissie-Generaal, daar was ook niet de minste aanleiding voor. Het was een zuiver zakelijk verschil van inzicht over het incident bij Soerabaia over de houding van vele jonge Republikeinen in het biezonder."

„En de toekomst?"

„Ja, die zie ik als niet gemakkelijk, ja zelfs als moeilijk, vooral omdat het vele heen-en-weer-geschrijf de overeenkomst niet heeft verhelderd. Mijn mening is", zeide de heer De Boer concluderend, „dat niet afgeweken had moeten worden van de oorspronkelijk door ons gestelde eisen. Er bleef mij geen andere keuze dan heen te gaan. Ik ben te lang in Indië geweest en ken de toestanden."

Met hetzelfde Batavia-vliegtuig arriveerde Vrijdagmiddag op Schiphol generaal-majoor W. J. K. Baay, commandant van de tweede divisie. Generaal-majoor Baay deelde bij zijn aankomst mede, dat de besprekingen zeer vruchtdragend zijn geweest. De bestemming der divisie is thans geregeld en de generaal zal ten spoedigste rapport uitbrengen aan den Minister van oorlog en aan Generaal Kruls.

(De Tijd)

WANNEER EEN PORTUGEES WIL GAAN FIETSEN...........

Portugal is nu niet bepaald een vlak land, waar de fiets een algemeen gebruiksmiddel zal worden. Maar door gebrek aan benzine in en na de oorlog zijn er nogal wat Portugezen geweest, die het rijwiel tot vervoermiddel hebben gekozen.

Behalve het landschap toont Portugal nog andere verschillen met ons land. Bij ons was in de oorlog het verbod geldig om op Zondag een auto te gebruiken, behoudens dan enkele uitzonderingen. In Portugal was dat in de oorlog anders. Daar mochten de auto's alleen op Zaterdag en Zondag gebruikt worden; op het ogenblik is het ook Vrijdags toegestaan!

Met de rijwielen is het in Portugal ook ietwat anders gesteld dan hier. Daarover verhaalt de Portugese correspondent van het Franse tijdschrift „Le Cycliste" het volgende:

Vóór de oorlog kostte een fiets in Portugal ongeveer ƒ 120.—. Thans betaalt men ƒ 300.— en er zijn ook merken, die ƒ 500.— kosten. Verder is er gebrek aan banden. Tot zover net als bij ons, alleen een beetje duurder.

Heeft de Portugees voor veel geld een fiets bemachtigd, dan kan hij niet opstappen en wegrijden, want er moeten nog vele formaliteiten vervuld worden en hij moet nog vele escudos betalen.

Hij moet eerst een gezegeld verzoek richten tot den burgemeester, kosten ƒ 0.50. Na een veertien dagen krijgt hij zijn vergunning en een bijbehorend genummerd fietsplaatje.

Kosten ƒ 3.65. Dan moet hij bij het belastingkantoor zijn bijdrage gaan betalen voor het behoud van de wegen. Kosten ƒ 1.05. Dan nog een apart belastingzegel. Kosten ƒ 0.25. Maar dan is hij er nog niet.

Toen de fiets van den zoon van den commissaris van politie gestolen werd, is ingesteld zoiets als een voertuigbewijs voor rijwielen, op de manier, zoals wij dat in Nederland al een jaar of twaalf voor automobielen van plan zijn. Dit fietsbewijs kost weer ƒ 2.65. Meer zouden wij in Nederland niet weten te verzinnen, maar in Portugal is dit anders. Daar moet iedere wielrijder een „rijbewijs" hebben. Hij moet daartoe een examen afleggen, dat uit twee gedeelten bestaat, een mondeling over de verkeersregels, en een practisch over de kunst van het fietsen. Kosten ƒ 2.65.

Bij elkaar: telt u maar op! Wij hebben de moed niet kunnen vinden. Overigens, dat verkeersexamen, dat is zo'n gek idee nog niet!

Ir. C. A. K.

(Toeristen Kampioen).

Er zijn weer sigaretten te koop in Athene.

In verband met eventueel op dit eiland te houden verkiezingen worden hoofden van gezinnen in overweging gegeven hun gezinskaarten op het Bevolkingsbureau te laten controleeren op de juistheid van woonadres, mede-inwonenden, enz.

HET HOOFD VAN HET CENTRAAL BEVOLKINGSREGISTER.

Opening Paus Pius XII tehuis

Men schrijft ons:

Zaterdag 12 April was een glorie dag voor Bonaire. Zijne Excellentie de Gouverneur zelf zou het nieuwe rusthuis voor ouden van dagen komen openen, in gezelschap van den kapitein-adjudant E. v.d. Laarschot, tevens voorzitter van het Wit Gele Kruis, en van den geestelijk adviseur, den Weleerwaarden Pater Van Moorsel O.P.

Er heerste die morgen een gezellige drukte op het anders zo stille eiland. Vlaggen wapperden in de felle passaat, en rijen auto's togen naar het vliegveld. Gezaghebber Krugers, de beide landraden, de geestelijkheid en het voltallig plaatselijk bestuur van de Stichting waren ter begroeting op het vliegveld aanwezig. Het is wonderlijk wat het Wit Gele Kruis aandurft.

Gedreven door de liefde tot den hulpbehoevenden evenmens, springt ze van eiland op eiland om overal bij te staan en te steunen. Na veel voorbereidend werk zou vandaag 12 April de kroon op het werk worden gezet, door een prachtig gelegen, ruim en luchtig gebouw open te stellen om behoeftige oude moedertjes van Bonaire een mooie levensavond te bezorgen.

Goed 10 uur in de morgen had een groot aantal ingezetenen van het eiland zich in het moderne gebouw verzameld. Een schaar van kruidjes en zangeresjes onder leiding van Mej. Math. de Bruyn stond klaar en zong het „Wilhelmus", toen Zijne Excellentie aankwam. Daarna werden bloemen aangeboden en begaf men zich naar de kapel, alwaar de Weleerwaarde Pater Van Moorsel geassisteerd door den Zeereerwaarden Pastoor Kranwinkel en Pastoor Weenink van Rincón de inzegening begon van de kruisen en vervolgens alle localiteiten met wijwater besprenkelde.

Mej. Math. de Bruyn zong met haar koortje de liturgische gezangen.

Na afloop hield de geestelijk adviseur een korte toespraak, waarin Zijne Eerwaarde vooral het doel der nieuwe stichting naar voren bracht, nl. onder leiding der Eerwaarde Soeurs te zorgen, dat arme sukkelende vrouwen een mooie en goedverzorgde oude dag hadden. Evenals de Joden in Egypte de verderf-engel konden weren door hun deuren met het bloed van het lam te besprenkelen, zo zou in dit oord van rust en vrede aan de oude dames vele gelukkige jaren worden verzekerd.

De spreker bedankte allen, die hadden medegewerkt in de tot standkoming van dit rusthuis en bad Gods zegen af over allen en speciaal over de toekomstige bewoonsters.

Een modern hotel is hier midden in de Playa neergezet onder leiding van bouwmeester A. Lendering. Met zijn frisse zalen, mooie salons en ruime gaanderij is dit als het ware een paleis voor de rustende oudjes.

De Gouverneur in gezelschap van voorzitter v.d. Laarschot en Frater Benedicto bezichtigde met veel belangstelling de mooie vertrekken

Hierna kwamen de notabelen bijeen in de feestelijk versierde ontspanningszaal. In het bijzijn van de eerste vier bewoonsters, die in gemakkelijke stoelen waren gezeten, hield de voorzitter van het Wit Gele Kruis de volgende toespraak:

„Excellentie, Mijnheer de Gezaghebber, hooggeachte aanwezigen,

Het is mij een biezonder voorrecht, Excellentie, U welkom te mogen heten op de plaats, waar U in de maand Augustus van het vorig jaar een belangrijke rede uitsprak bij gelegenheid van de eerste steenlegging van dit gebouw, dat thans voltooid voor ons staat.

En deze dankbaarheid is des te groter, omdat ik persoonlijk weet, hoeveel moeite Uwe Excellentie zich hebt moeten getroosten om U uit de autonomie-, dollar- en andere gewichtige vraagstukken los te maken.

Dat U gekomen bent, is voor ons een bewijs van waardering voor het sociaal-hygiënisch werk dat door onze vereniging wordt verricht, doch ook verheugt het ons in het biezonder, dat U dit bewijs hebt willen leveren op het eiland Bonaire, dat zoveel nodig en naar verhouding tot de andere eilanden weinig te bieden heeft, al moet dit vroeger, naar wij uit betrouwbare bron hebben vernomen, anders zijn geweest.

Ook echter als ere-lid van de vereniging is het mij een genoegen Uwe Excellentie hier te zien en daarbij te kunnen getuigen, dat U met trots op dit tehuis voor ouden van dagen, dat in Uw ambtsperiode tot stand kwam, zult kunnen neerzien, want aan U dankt Bonaire voor een groot deel dat dit werk van liefdadigheid tot stand kwam.

U, Mijnheer de Gezaghebber, dankt het Wit Gele Kruis voor alle welwillendheid, welke van U, ook elders in dit Staatsdeel, werd ondervonden.

Het is van deze plaats, dat ik met grote erkentelijkheid de geste van de Gouverneur Van Slobbestichting, die voor het tot standkomen van dit huis een aanzienlijk bedrag schonk, wil memoreren, evenals die van de firma Martijn en enige andere instellingen, welke op practische wijze hun belangstelling toonden.

Het Wit Gele Kruis heeft ingertijd een noodkreet van het eiland Bonaire opgevangen, toen voorlopig niets beloofd, maar uiteindelijk iets gedaan, waarop Bonaire trots kan zijn.

Het huis voor oude dames is gereed.

Bonaire heeft hierdoor een voorsprong op het zustereiland Aruba, waar de plannen nog slechts in een stadium van voorbereiding verkeren.

Doch er is meer, dat de vereniging deed voor de inwoners van dit eiland Bonaire. Men behoeft slechts het jaarlijks verslag op te slaan om te weten, dat op Curaçao in de inrichting voor gebrekkige kinderen twee door de natuur minder goed bedeelden jongeren van dit eiland liefderijk worden verzorgd.

Ook voor de regelmatige controle van de gebitten van de schoolkinderen, waarmede een aanvang is gemaakt door den hier door de vereniging gebrachten tandarts, is gezorgd.

Het bestuur zal echter niet stilzitten. Het weet welke verlangens er nog op dit eiland leven. Er zijn nog vele oude mannen, waarvoor een goed onderdak moet worden gevonden en een cursus in de moederschapszorg zou een weldaad betekenen voor vele toekomstige moeders.

Deze problemen hebben de aandacht van het hoofdbestuur en naar vermogen zal worden getracht op de reeds ingeslagen weg voort te gaan.

Het besturen van een tehuis als dit van Curaçao uit is niet doenlijk en daarom heeft het bestuur, mede de geest des tijds verstaande, een stichting in het leven geroepen, welke de belangen van de ouden van dagen op dit eiland zal behartigen.

De stichting is aan het Wit Gele Kruis verbonden, zodat te allen tijde hulp kan worden verleend, doch de samenwerking is zo gemaakt, dat het geld dat voor deze stichting bestemd is of in de toekomst door het stichtingsbestuur wordt bijeengebracht, alleen in de stichtingskas terecht kan komen.

Hierdoor is aan deze tak van het Wit Gele Kruis een grote mate van zelfstandigheid gegeven, hetgeen slechts ten goede kan komen aan Bonaire.

Nog een punt verdiende na al deze voorbereidingen de aandacht. De stichting en het tehuis moesten nog een naam hebben.

Ook hierbij heeft het hoofdbestuur getracht in de geest van deze tijd te handelen door een naam te kiezen, welke niet alleen hier, maar over de gehele wereld respect afdwingt.

Zoals u bekend is, stonden de laatste tijd de Kerk, Zijne Heiligheid de Paus en zijn priesters en religieuzen in Europa aan vele aanvallen bloot.

Deze aantijgingen namen een dergelijke vorm aan, dat het rechtgeaarde Romeinen te baar werd en er volgde dan ook een spontane reactie op van het volk van Rome, dat ten getale van 200.000 hulde kwam brengen aan den Paus. Bij deze gelegenheid hield Zijne Heiligheid een rede, waarbij hij o.m. uitriep: „Romeinen ontwaakt." „Ziet toch toe dat uw geloof en uw specifiek katholieke liefdewerken u niet ontnomen worden. Ontwaakt voor het te laat is."

Deze woorden zijn ook voor de gehele wereld van grote betekenis.

Ontwaakt Christenen van de wereld. Ontwaakt Christenen van dit Staatsdeel en inzonderheid van dit eiland.

Op deze voor dit eiland zo vreugdevolle dag, is het goed een ogenblik stil te staan bij de betekenis van deze woorden en daarbij te bedenken, dat thans de zorg van uw eigen oudjes in uw eigen handen komt te berusten.

Schenkt daarom de gaven van uw hoofd en handen aan dit werk en betoont meer dan ooit de liefdadigheid, want dat zal altijd nodig blijven.

Welnu, wat kon het hoofdbestuur beter doen, dan de naam van dezen Paus, die zo zijn tijd heeft begrepen aan dit werk verbinden?

Ik moge dan ook, onder het uitspreken van de hoop, dat de woorden van Zijne Heiligheid den Paus hier op Bonaire weerklank zullen vinden en het bestuur van de stichting deze tot richtsnoer van haar handelen zal willen nemen, thans officieel mededelen, dat de stichting zal heten: „Stichting van het Wit Gele Kruis voor zorg van ouden van dagen Paus Pius XII"

en het tehuis de naam zal dragen van tehuis voor ouden van dagen: „Paus Pius XII".

Excellentie, moge ik U thans verzoeken dit tehuis plechtig te willen openen."

In zijn openingswoord wees Zijne Excellentie erop, dat het woord caritas alleen ontstaan kon en betekenis krijgen in de Christelijke tijden. Zelfs de oude Grieken en Romeinen, die toch een respectabel beschavingspeil bereikten, kenden voor oude afgeleefde mensen alleen het: pijnloos afmaken. De godsdienst geeft aan het woord caritas de ware inhoud: barmhartige liefde, die hier in dit Pius-Tehuis aan de oude dames, die hier de rust komen zoeken een mooie levensavond zal bezorgen.

Zijne Excellentie sprak de hoop uit, dat met deze Stichting een begin zou zijn gemaakt van een reeks liefdewerken, die door de liefdevolle handen van de Soeurs en haar medehelpters zouden worden verricht en dat in de toekomst heel veel oudjes zouden worden opgenomen. Hiermede verklaarde Zijne Excellentie het Pius-Tehuis voor geopend.

Toen daarna nog een verfrissing was rondgediend, stond de Zeereerwaarde Pastoor Kranwinkel op en aanvaardde als voorzitter van de afdeling, in naam der Eerwaarde Soeurs het gebouw en de exploitatie der Stichting. Hij bracht dank aan Zijne Excellentie den Gouverneur, dat Zijne Excellentie speciaal van Curaçao was overgekomen om zelf de opening te doen, als bewijs van zijn waardering voor het werk van het Wit Gele Kruis.

De patoor dankte vervolgens Gezaghebber Krugers en allen, die hadden medegewerkt en hoopte, dat men in staat zou zijn spoeden een parallel voor oude mannen op te richten.

Velen maakten van de gelegenheid gebruik een rondgang te maken door het comfortabele huis, waarop Bonaire trots kan zijn.

Van Curacao naar Suriname

Droom van Nirwana.

Paramaribo, 1947.

Van Curaçao naar Suriname onderhoudt de K.L.M. tweemaal per week een dienst met vliegtuigen van het grootste formaat. De reis tussen de hoofdsteden onzer beide West-Indische gebiedsdelen, die voorheen per mailboot minstens vijf dagen placht te duren, doch nog normaler tien, is thans teruggebracht tot zes uur. Men ontbijt en luncht onderweg, en komt tegen het theeuurtje te Paramaribo aan.

Op de onderlinge verstandhouding en samenwerking der beide gewesten is zulk een snelle en comfortabele verbinding uiteraard van grote invloed. De wederzijdse bevolking maakt er gaarne gebruik van, vooral de vele Surinamers, die op Curaçao werkzaam zijn.

Van Hato vliegen we reeds aanstonds over de kale en harde koraalkust aan de Noordzijde van het hoofdeiland heen, waar de Noordooster passaat de donkerblauwe watermassa's van de Caraibische zee tegenaan zwiept tot ze schel-groen gaan schuimen. Geen dividivi, geen cactus, ja nog geen Spaanse juffer (een laagblijvende, biezonder agressieve soort) wil hier gedijen. Naakte rotsen slechts en stuivend zeewater.

De oversteek naar Bonaire is maar kort, want dit buureiland is reeds van Curaçao uit met het blote oog zichtbaar. We zien Klein-Bonaire, het satellieteilandje liggen, en het langgerekte dorp Kralendijk, dat zich met rode daken en veelkleurige speelgoedhuisjes langs de zanderige oever uitstrekt op het koraalrif waar het naar heet; een herinnering aan de tijd toen onze voorouders het hadden over de Kraal of de Kralenzee, waar ze zo graag „een stroop" gingen doen. In die dagen plachten onze kapers te komen verversen op Bonaire (nog vóór wij Curaçao bezet hadden), en daar kapten ze ook brandhout; tot op een keer de Spanjaarden het hele eiland in brand staken, hopende dat ze die corsarios flamencos aldus zouden uitroeien of verdrijven. Veel gebaat heeft deze krasse maatregel niet, want de onzen wisten te ontkomen, en een paar jaar later hebben zij Bonaire voorgoed bezet. Veel gaat er op dit eenzame eiland niet om. Er groeit wat aloë en dividivi, en langs de kust zien we de zoutpannen, voorheen zeer begeerd, thans echter nagenoeg waardeloos. Rose flamingo's staan met opgetilden poot in een lagune te turen. En dan ligt Bonaire weer achter ons.

Nu drijven de Aves of Vogeleilanden onder ons voorbij. Dat is een groep van eilanden, die zich nog in aanbouw bevindt. Uit de diepte van de Caraibische zee rijzen hier langzaam de riffen naar boven, die door milliarden microscopisch kleine koraaldiertjes vlijtig worden opgetrokken. Grillig gevormde reepjes en randjes zijn het, die deels nog onder water liggen, en dan heldergroen door het lichtende water heen gluren; deels zijn ze reeds van een strookje strand voorzien, en soms al met een plukje struikgewas begroeid. Een licht-reseda-kleurige lagune vormt het midden van zulk een rifkrans; en in tal van tinten en nuances van groen schijnen die onderzeese eilanden door het ondiepe watervlak heen.

Sommige plekken zijn stemmig als een smaragd, andere glazig als een kwal. Nog weer andere vertonen op hun bodem submarine tuinen, die zelfs van ons hoge waarnemingspunt door het stil-groenige water heen te herkennen zijn als welige onderzeese plantengroei. Hele reeksen van de ijle atollen glippen onder ons door. Over enige millioenen jaren zullen het misschien eindelijk volledig afgeronde eilanden zijn. Rechts kijkt het hoge vasteland van Venezuela nog juist boven een koek van witte, wolken uit, als een donkere wal die ons blijft vergezellen tot we straks de monding van de Orinoco bereikt zullen hebben, daar waar het grote eiland Trinidad een hele binnenzee afsluit. Maar eerst volgen er nog enige Venezolaanse eilanden; we vliegen langs Santa Margarita, waar de kleine parelen naar heten, die in Parijs vlot verhandeld plegen te worden.

Deze eilanden vormen de staat Nueva Esparta, en de meeste Nieuw Spartanen zijn taaie parelduikers, die er genoegen mee nemen om manden vol oesters naar boven te brengen in de hoop op één klein barok pareltje; van het oestervlees koken ze soep, en de beste schelpen worden voor parlemoer naar het buitenland verscheept, waarna de rest gebezigd wordt voor verharding der wegen. Hoe wonderlijk om in enkele ogenblikken over zulk een apart wereldje te vliegen, nadat men er vroeger moeizaam per schip en auto heeft rondgedoold, alles van nabij beziende. Ik herinner mij van een bezoek aan den Gouverneur in zijn hoofdstad La Asunción, dat er in de binnenhof een standbeeld stond van het staatshoofd Gómez, echter niet van brons, noch ook van marmer, maar van bordpapier, want het was een reusachtig vergrote foto die men op carton geplakt had en uitgesneden.

Ondertussen hebben we de Bocas of mondingen van Trinidad reeds beneden ons gekregen, de zeegaten tussen rotseilanden door, waarmee de Golf van Paria in verbinding staat met de open zee. Columbus, die hier het Paradijs verwachtte te vinden, op een peervormig uitwas buiten de aardbol, is door deze openingen naar binnen gevaren, doch hield alles voor eilanden, ook de vaste wal van Venezuela, en aldus ontging hem wederom de volle betekenis van zijn ontdekkingen.

Stralend in de zon, na verse tropenregen, spreidt het vette Trinidad zijn lachende kusten uit, met klapperkransen en badstranden. Het hele eiland ziet welig groen. Daar verrijzen de bergen op de Westrand, waar de cacao en de pompelmoezen groeien, en waar ik ergens tussen de dichte tropenlanen een muskaatnotenboom weet te staan, waar we bij elk bezoek een paar noten plachten uit te knuppelen. Daarna volgt de vierkante stadsplattegrond, met de moskeeën en Hindoestempels van de Brits-Indiërs, die hier de meerderheid der bevolking vormen. En grazig groen strekt zich de ovale Savanna uit, waar in een typisch tropenhotel zulke heerlijke planters plunches en swizzle worden geschonken.

We zweven er likkebaardend langs (want is dit land van verrukkelijke rum tapt het luchthavenbuffet slechts coca-cola e. d) doch troosten ons met het sappig uitzicht op de velden van rijst en suikerriet, en hele bossen, in regelmatige vierhoeken, van kokospalmen en bamboe-aanplant.

Verder het Oosten in verliest de vlakte zich in één onafzienbare suikerriet-akker; aan het eind daarvan ligt het Pek-meer, waar het asfalt zo maar uit het binnenste der aarde opwelt en nimmer op raakt, hoeveel men ook afgraaft.

Het overige Trinidad is nog met bos bedekt, kroezig oerwoud, waar slechts hier en daar een weg doorheenloopt of een dak zichtbaar wordt. En dan komt het einde weer: een kust met branding, de open zee......

Van de Orinoco-monding is niets te zien. Ook Tobago, het bijeiland dat Defoe zich als décor voor ogen gesteld heeft voor zijn verhaal van Robinson Crusoe) ligt te ver bezijden onze koers. Niets dan blauwe Oceaan strekt zich beneden ons uit. Wat een rust! Niets te kijken, niets te schrijven. Maar wel enige uren tijd om eens orde te stellen op allerlei trivialiteiten des levens: kalender, reisplannen, dagindeling, correspondentie, boekhouding...... Traag kruipt de luchtbus tussen een strakblauwe hemel en een rimpelig blauwe Oceaan door. Dotjes wolken drijven langs mijn patrijspoort. Dit is Nirwana: het Niets en het Alles. Hoe verleidelijk om te gaan zitten dromen van wat er allemaal daar achter kan zitten, door die wollige wereld aan het directe observatievermogen onttrokken...

Maar we gaan al dalen, door de nevelvlagen heen. De zee, die eerst blauw was, wordt nu groen en daarna troebel geel. Een modderkust verschijnt beneden ons. Geen briesende branding op een fris klapperstrand, maar een slijkerige oever, waar drabbig water tegenaan klotst; de rimboe groeit tot op de drassigen waterkant, een wildernis van ruigte, met veel palmen er tussen. Daarachter volgt moeras, of „zwamp", zoals de Surinamer dat met het Engelse woord noemt. Hele velden van struikgewas staan half onder water, en kalle plekken met welig gras en biezen duiden aan waar tot voor kort meertjes lagen.

Dit is Suriname, vet, maar toch niet rijk. Slechts hier en daar ontwaren we een lapje drassige rijstgrond of een koetje dat bij een hutje hoort. De Saramacca slingert zich als een beige baan door deze vlakke jungle heen, een strak lijntje, rood door de groene ruigte getrokken, is een autoweg voor, die van Paramaribo nu al tot dicht bij Coronie reikt, op weg naar Nieuw Nickerie en de Brits-Guyaanse grens. Van de hoofdstad komt niets te zien, want we vliegen ineens een flink eind achter om het binnen land in. Dan wordt de bodem al wat minder vet, wat zanderiger, en tevens gaat het zware oerwoud over in lichter bos, tot eindelijk de eerste open plekken zich voordoen: savannas. Daar, op zulk een vlakte van zand en grint, — keurig met beton bedekt — keken we neer: vliegveld De Zanderij, Suriname N. G.

(Alg. Handelsblad.)

SINAASAPPELSAP UIT SURINAME.

Sinaasappelen uit Suriname kunnen een welkome aanvulling vormen van onze zuidvruchtenvoorziening. Hier liggen mogelijkheden die zeker de aandacht verdienen. Voorlopig levert beperkte scheepsruimte echter ernstige moeilijkheden op. Gedurende deze winter heeft de invoer van zuidvruchten uit Suriname zich beperkt tot enkele proefzendingen van sinaasappelsap (zes maal) geconcentreerd), sinaasappelstroop en citroenstroop, welke voor de vervaardiging van Limonade gebruikt. Ten aanzien van de verdere ontwikkeling van de import zijn nog geen definitieve beslissingen genomen. Wel schijnen er van particuliere zijde plannen te bestaan tot een regelmatige aanvoer van sinaasappelsap uit de West. Dit zal na goedkeuring van het bedrijfschap van Groenten en Fruit kunnen geschieden.

ALLE NEDERLANDERS ZORGEN VOOR ALLE MILITAIREN IN INDIË.

Groots congres in Utrecht

— Om het opbloeiende NIWIN-werk te propageren en te stimuleren, werd op 6 Februari in de Stadsschouwburg te Utrecht een bijeenkomst gehouden, die door Prins Bernhard werd geopend. De vergadering werd bijgewoond door den minister van Oorlog, Fiévez, den minister van Overzeese Gebiedsdelen, Jonkman, en besturen der NIWIN-afdelingen uit gemeenten en provincies.

In zijn openingsrede herinnerde prins Bernhard aan de woorden van wijlen koningin Emma: „Laat Nederland groot zijn in de dingen, waarin een klein land groot kan zijn", waarmede zij wilde zeggen, dat de verwezenlijking van de taak der NIWIN voortdurende bezieling vraagt. De prins kwam op tegen de bewering, dat het deelnemen aan een of andere actie voor een bepaalde groep, met name op godsdienstig gebied, het steunen van de NIWIN-actie overbodig maakt. „Integendeel", aldus Z.K.H., moeten de Nederlanders dienen gemeenschappelijk te zorgen voor de militairen en burgers, die onder moeilijke omstandigheden in Indië leven."

Ondanks het feit, dat de NIWIN steeds groter wordt en naast het te Den Haag gevestigde hoofdcomité, 216 plaatselijke comités werkzaam en ongeveer 150 in oprichting zijn, zijn de organisatoren van deze prachtige actie niet geheel tevreden over de tot dusver bereikte resultaten. De actie wordt namelijk in verscheidene plaatsen genegeerd en men tracht zelfs de verzorging van de in Indonesië dienst doende militairen plaatselijk te regelen. Dit is fout, omdat een plaatselijk comité niet over de middelen en relaties beschikt als deze door de regering en vele overheidsinstanties gesteunde organisatie.

Nadat de officiële redevoeringen gezegd waren, werd een amusements-programma afgewerkt, dat bedoeld was als demonstratie van hetgeen Nederlandse artisten de soldaten in Indië bieden.

Naar wij vernemen, is men voornemens, ook West-Indië eerlang in de bemoeiingen van de NIWIN te betrekken.

(Volkskrant.)